

Asia: VN/27997/2023

Lausuntopyyntö Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Luku 3.1: Reiluus ja kannattavuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Kannattavuus ja reiluus

-

Strateginen tavoite 1: Arvonlisä jakautuu aiempaa tasaisemmin ruokaketjussa

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kansainvälinen kilpailukyky kasvaa

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ruoka-ala on houkutteleva ja reilu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Tuotantoeläinten hyvinvointi lisääntyy ja lisää väliotsikko

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.2: Huoltovarmuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Huoltovarmuus

-

Strateginen tavoite 1: Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruuantuotannon jatkuvuus turvataan

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Tuotantopanosten omavaraisuusaste nousee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.3: Luonnon kantokyky

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.3. luonnon kantokyky

-

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja luonnontila paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ravinnepäästöt vähentyvät ja peltojen vesitalous paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.4: Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

-

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy

Huomioita ja havaintoj

-

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 4: Kehitettävät valmiudet

Huomioita ja havaintoja lukuun 4 Kehitettävät valmiudet

-

Muuta kommentoitavaa

Muita huomioita strategiasta.

Kainuun liiton lausunto kansallisesta ruokastrategiasta

Taustaa

Kansallisen ruokastrategian 2040 laatiminen on hallitusohjelman mukainen toimenpide, jonka tavoitteena on luoda yhteinen viitekehys kestävän ja kannattavan ruokajärjestelmän rakentamiseksi ja ohjata Suomen ruoka- ja maatalouspolitiikkaa.

Kansallisen ruokastrategia 2040:n visio on Onnellisen ruuan maa. Vision tavoite on, että Suomesta tulee maailman johtava kestävien ruokajärjestelmien kehittäjä ja uudistaja.

Lausunto:

Ruokasektori on Suomen neljänneksi suurin teollisuuden ala. Myös Kainuun maakunta elää maasta ja maataloudesta.

Strategian visio on kunnianhimoinen, mutta kannatettava. Myös strategiset päämäärät - kannattavuus ja reiluus, huoltovarmuus, luonnon kantokyky ja ruokakulttuuri sekä hyvinvointi ovat kannatettavia. Vision ja päämäärien toteuttaminen vaatii tiivistä yhteistyötä yli toimiala- ja maakuntarajojen.

Elinvoimainen alkutuotanto on Kainuun ruokastrategiassa 2020-2025 ruokaketjun perusta. Kansallisen ruokastrategian linjaus siitä, että alkutuotannon säilymiseksi on tärkeää lisätä tuotannon kannattavuutta ja alkutuottajan saamaa osuutta kuluttajahinnoista, on erittäin tärkeä. Lisäksi on tuettava maatilojen omistajanvaihdoksia.

On hyvä, että strategisissa tavoitteissa korostetaan huoltovarmuutta ja ruokaturvaa. Tähän liittyy myös ruuantuotannon omavaraisuus, joka on 80 %, mutta lannoitteiden, kasvinsuojeluaineiden, maatalouskoneiden ja polttoaineiden osalta omavaraisuutta on lisättävä.

Kainuussa, samoin kuin koko Suomessa, on lisättävä myös ruuan jalostusastetta ja tätä kautta arvonlisää. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan investointirahoituksen varmistamista, TKI-toimintaa ja osaamisen lisäämistä sekä tukea viennin lisäämiseen, kuten kansallisessa ruokastrategiassa on linjattu.

Strategia vaatii tuekseen hyvin määritellyn toimeenpanosuunnitelman, joka tullaan laatimaan vuoden 2026 aikana. Ruokastrategian visiossa on tunnistettu hyvin esimerkiksi julkishallinnon rooli uusien markkinalähtöisten ratkaisujen mahdollistajana ja tukijana, mutta tavoitteen saavuttamiseksi toimenpiteet on suunniteltava tarkemmin. Toimeenpanosuunnitelman laatimiseen on syytä osallistaa kattavasti niin alkutuotannon toimijoita kuin elintarvikealan yrityksiä, TKI-toimijoita ja hallintoa.

Strategiassa ja toimeenpanosuunnitelmassa on tärkeä tunnistaa, että sukupolvenvaihdokset maataloilla edellyttävät myös palveluita ja elinvoimaista maaseutua nuorille yrittäjille ja heidän perheilleen. Esimerkiksi kiinteistöjen ja käyttöomaisuuden alhaiset vakuusarvot voivat vaikuttaa nuoremman sukupolven käytännön mahdollisuuksiin asettua maaseudulle heidän tahdostaan riippumatta. Tämä kytkeytyy myös mm. alueen saavutettavuuteen, tietoliikenneyhteyksiin sekä hyvinvointialueen palveluihin, kuten synnytyssairaalan sijaintiin.

Kainuun liitto Kirjaamo

Kainuun liitto - Vs. aluekehitysjohtaja Anna-Riikka Karhunen, elinkeinot ja
aluekehitys -vastuualue